

ANTI-PESTPROTOCOL

PESTEN &

CYBERPESTEN

BS DE HEGGERANK HEIJEN

SLEEDOORNSTRAAT 3-6598 AX HEIJEN-0485-512053- www.deheggerank.nl

INHOUDSOPGAVE ANTI-PESTPROTOCOL

PESTEN

1. Inleiding	5
2. Doel van het anti- pestprotocol	6
3. Voorwaarden	6
4. Verschil tussen plagen en pesten	7
5. Informatie en signalen	7
6. Grondbeginselen	9
7. Pedagogisch Beleid	9
8. Stappenplan bij ruzies en pestgedrag	11
9. Consequenties in 5 fases	12
10. Begeleiding	13
11. Adviezen en hulp aan ouders	15

CYBERPESTEN

12. Cyberpesten	17
13. Vormen van cyberpesten	18
14. Schoolaanpak bij cyberpesten	18
15. Omgaan met cyberpesten	19
16. Tips voor leerlingenbij cyberpesten	19
17. Links over pesten en cyberpesten	20

BIJLAGE

Protocol LIJN 83 onderdeel schorsen/verwijderen	21
---	----

BS DE HEGGERANK ANTI-PESTPROTOCOL

1. INLEIDING

Het anti-pestprotocol geeft informatie rondom pestproblematiek en handvatten aan betrokkenen hoe te handelen bij pestgedrag.

Met dit pestprotocol willen wij richtlijnen aanbieden om het pesten te voorkomen en te bestrijden. Wij willen voor onze leerlingen een zo veilig mogelijke omgeving organiseren.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen elkaar hierop aanspreken. Door signalen te herkennen en maatregelen te nemen kunnen we preventief handelen. U kunt hier thuis ook een belangrijke rol in vervullen. Als het pesten op school voorkomt kunt u in dit protocol lezen hoe wij pestgedrag aanpakken.

Bij pesten wordt het gevoel van eigenwaarde aangetast. Een klimaat waarin gepest wordt tast de leerwerksfeer aan. Kinderen die het pesten van dichtbij meemaken voelen zich bang of worden wantrouwend. Ze voelen zich vaak schuldig omdat ze niet ingrijpen en zijn bang om zelf slachtoffer te worden.

We onderscheiden 3 partijen: de pesters, slachtoffers en meelopers. Pesters moeten gecorrigeerd worden, zodat ze niet leren om met agressie, geweld en bedreigingen hun zin te krijgen. Slachtoffers worden vaak zelf pesters. Meelopers voelen zich schuldig. De dialoog tussen de drie partijen is hierbij essentieel.

2. DOEL VAN HET ANTI-PESTPROTOCOL

Wij willen dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode op “De Heggerank” veilig voelen, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen. Het uitgangspunt is dat kinderen en volwassenen op een respectvolle manier met elkaar omgaan. Een kind dat gerespecteerd wordt ontwikkelt zelfvertrouwen en een goed gevoel van eigenwaarde. Door elkaar te steunen en een goed leerklimaat te bieden stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan.

3. VOORWAARDEN

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)

De school moet pestproblemen voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer het probleem op het terrein van agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. Hij/zij kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Bij bezwaren wordt de algemene klachtenprocedure gehanteerd. Deze is gepubliceerd op de website van de stichting en opgenomen in de schoolgids. Ons bestuur heeft een externe vertrouwenspersoon en op iedere school is minimaal één interne vertrouwenspersoon aangesteld, om vertrouwelijke zaken mee te bespreken. De vertrouwenspersonen staan in de schoolgids vermeld.

4. VERSCHIL TUSSEN PLAGEN OF PESTEN

Pesten is het langdurig uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door één leerling of een groepje leerlingen op één persoon of meer personen, die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Pesten heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer. Deze mag niet voor zichzelf opkomen, noch zich verweren en doet hij dit wel dan kan dit voor de pester(s) reden zijn hem/haar nog harder aan te pakken.

Bij plagen is er sprake van incidenten, deze vinden af en toe plaats. De machtsverhouding is gelijk. De geplaagde loopt geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren. Een overzicht van de verschillen:

PESTEN	PLAGEN
machtsverschil	gelijkwaardigheid
hetzelfde slachtoffer	wisselend slachtoffer
kwetsend - vijandig	onschuldig spel - humoristisch
herhaaldelijk gedurende lange periode	incidenteel gedurende korte periode
blijvende schade	geen (blijvende) schade

5. INFORMATIE EN SIGNALLEN

HET PROBLEEM DAT PESTEN HEET!

- ❖ De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen kan er gepest worden.
- ❖ Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.
- ❖ Om een pestprobleem goed aan te pakken moet er intensief worden samengewerkt met verschillende partijen.

HOE WILLEN WIJ DAAR MEE OMGAAN?

- ❖ Op school stellen wij met regelmaat een onderwerp aan de orde.
- ❖ Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies en dergelijke kunnen aan de orde komen.
- ❖ Andere werkvormen zijn ook denkbaar zoals: spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- ❖ Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- ❖ Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken en naleven van regels voor, door en met de leerlingen.
- ❖ Voor de sociaal emotionele ontwikkeling bieden wij structureel lesaanbod aan.

LEERSTOFAANBOD

Wij werken met de volgende methoden en programma's:

1. Goed Gedaan is een methode voor de sociale emotionele ontwikkeling, waarbij school en ouders samenwerken.
1. Deugdenboom is een methode over normen, waarden en goed gedrag.
2. Alle leerlingen vullen jaarlijks het Sociogram en het CITO leerlingenvolgsysteem Viseon in, ten dienste van het welbevinden op school. De resultaten worden geanalyseerd en omgezet in een plan van aanpak.
3. Lessen Burgerschap en Bureau HALT met voorlichtingslessen ter voorbereiding op het Voortgezet Onderwijs

SIGNALEN VAN PESTERIJEN kunnen zijn:

Verbaal: uitschelden, uitlachen, kleineren, roddelen

- ❖ altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- ❖ een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- ❖ beledigen
- ❖ opmerkingen maken over kleding
- ❖ schreeuwen tegen het slachtoffer

Lichamelijk: pijn doen

- ❖ knijpen, laten struikelen, duwen, vechten
- ❖ buiten school opwachten, slaan of schoppen

Gebaren: intimideren

- ❖ dreigende gezichtsuitdrukkingen of gebaren

Buitensluiten: isoleren

- ❖ niet mee mogen doen
- ❖ bij activiteiten steeds worden buitengesloten

Geniepijgheden:

- ❖ briefjes doorgeven
- ❖ dingen laten verdwijnen en afpakken
- ❖ op weg naar huis achterna rijden

Afpersing: bezittingen afpakken

- ❖ eisen dat de boterham, schoolwerk of geld wordt afgegeven

Social media: telefonisch of mailen (zie hoofdstuk 12 cyberpesten)

- ❖ Pesterijen via internet, mobiel of app

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid met signalen: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

MELDCODE EN MELDPLICHT

Bij vermoeden van huiselijk geweld, kindermishandeling of zedenmisdrijf zijn onderwijsprofessionals verplicht een melding te maken.

Alle leerkrachten zijn/worden geschoold in het stappenplan van Meldcode en Meldplicht.

Er is een 1^e aanspreekpunt de veiligheidscoördinator tevens vertrouwenspersoon op onze school.

6. GRONDBEGINSELS

GRONDREGEL 1

Een belangrijke grondregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

- Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

GRONDREGEL 2

Een tweede grondregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten.

- Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

GRONDREGEL 3

Samenwerken zonder bemoeienissen. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is niet de bedoeling dat ouders naar school komen om zelf een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de leerkrachten en de directie en hun verantwoordelijkheid nemen en zo nodig overleg voeren met de ouders.

- De inbreng van de ouders op school blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de schoolaanpak.

7. PEDAGOGISCH BELEID

KLIMAAT

De sfeer waarin een kind opgroeit is van groot belang om zich te kunnen ontwikkelen. Wij hechten dan ook veel waarde aan een veilig en vriendelijk leefklimaat met orde en regelmaat. Door duidelijke omgangsregels te stellen helpen wij kinderen op te groeien tot fatsoenlijke burgers met verantwoordelijkheidsgevoel.

Er worden gedurende het schooljaar een aantal regels aangeboden. Wij willen dat deze regels worden nageleefd en spreken elkaar hierop aan. Een kind van onze school weet dat alle mensen gelijkwaardig zijn en dat hij/zij samen met anderen ervoor moet zorgen dat het op school goed gaat. Heb je ruzie, probeer het eerst zelf op te lossen door het uit te praten. Kun je het samen niet oplossen, dan vraag je aan de leerkracht om te helpen. Het zal heus wel lukken om de juiste oplossing te vinden. We willen immers samen dat de school een fijne plek is waar iedereen van en met elkaar kan leren en waar je vrienden kunt maken.

LEEFREGELS

Om zorg te dragen voor een goed klimaat op school zijn er leefregels opgesteld. Deze regels gelden voor alle leerlingen op school, op het schoolplein en ook daarbuiten.

Goed gedrag dient aangeleerd en herhaald te worden gedurende de gehele schoolperiode. Regels zijn regels, bij ongepast gedrag nemen we een duidelijk standpunt in: HET MAG NIET! Op De Heggerank vinden wij respect van groot belang, dat zien we in de afspraken:

- We horen er allemaal bij
- Wij houden rekening met elkaar
- Wij zorgen voor elkaar en voor elkaars spullen
- Wij lossen samen problemen op

We behandelen in de groep de volgende leefregels:

1. We zeggen goedendag en geven een hand bij binnenkomst.
2. We spelen en werken samen, iedereen hoort erbij.
3. We helpen elkaar.
4. We praten met elkaar en we luisteren naar elkaar.
5. We zijn netjes en ruimen ons afval op.
6. We lopen en praten rustig in de school.
7. We zijn eerlijk, dat duurt het langst.
8. We proberen het eerst zelf (en samen) op te lossen.
9. We praten het met de mond uit, niet met de hand.
10. We geven zelf het goede voorbeeld!

REGELS

Deze regels gelden voor alle groepen en zien we terug in het volgende gedrag:

1. Doe niets bij een ander kind, wat je zelf ook niet wilt.
2. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
3. We noemen de leerkrachten juf of meester met de voornaam.
4. We beoordelen iemand niet op zijn/haar uiterlijk.
5. We zitten niet aan de spullen van een ander.
6. Uitschelden, dingen afpakken of kinderen buiten sluiten vinden we niet goed.
7. We spreken elkaar aan op goed en te verbeteren gedrag.
8. We praten met elkaar, niet over elkaar (allemaal ouders, leerkrachten en kinderen).
9. We bellen de ouders als er iets voorvalt, nog voordat het kind thuis is, dit voorkomt een vertekend verhaal naar huis toe!
10. Als je kwaad bent, ga je niet slaan, schoppen, krabben of iets dergelijks. Probeer eerst samen te praten, lukt dit niet dan ga je naar de juf of meester. Het is goed als kinderen zelf problemen leren oplossen.
11. Als je zelf of iemand anders gepest wordt, vertel je dit aan de juf of meester. Dit is geen klikken.
12. We kiezen geen partij bij een ruzie.
13. Word je gepest, praat er dan ook thuis over. Je moet het niet geheim houden.
14. Durf je iets niet te vertellen aan je eigen juf of meester, dan mag je ook naar een andere leerkracht gaan. Of stop een briefje in de bus voor de vertrouwenspersoon, waar je opschrijft wat er aan de hand is of met wie je graag wilt praten.
15. De juf of de meester zullen altijd serieus naar je probleem luisteren.
16. We zijn allemaal verantwoordelijk voor een goede sfeer in de klas en op school.
17. Nieuwe kinderen ontvangen we goed. Ze worden geaccepteerd en begeleid.
18. Als iemand ergens moeite mee heeft, proberen we te helpen.

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Deze aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep. Dit zijn de groepsregels en te vinden op het Databord. We bieden alle regels aan en kiezen met regelmaat één regel van de week en hangen deze goed zichtbaar in het lokaal en de school.

Uiteindelijk kun je alle regels samenvatten in één afspraak: "GEDRAAG JE GOED!"

8. STAPPENPLAN BIJ RUZIES EN PESTGEDRAG

Wanneer leerlingen regelmatig ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten zetten we het stappenplan in. De leerkracht biedt **altijd hulp** aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

De inzet van het Gedragsformulier (gebeurtenis-gevoel-gedrag-goed gedrag) kan ter ondersteuning dienen voor het gesprek. Bij pesten reageer ik als:

○ **BOZE BOB / BOBBY**

○ **KALME KEES / KEESJE**

○ **VERLEGEN VICK / VICKY**

STAP 1

Er eerst **zelf (en samen) uit te komen**.

STAP 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het **probleem aan de juf of meester voor te leggen**.

STAP 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een **verhelderingsgesprek**. En probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en verbeteringsafspraken te maken, met inzet van het Gedragsformulier. Bij herhaling van ruzies of pesterijen tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie hoofdstuk 9 consequenties).

*Kort vastleggen in Eduscope.

STAP 4

Bij herhaaldelijke ruzie of pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een **corrigerend gesprek** met de leerling die pest of ruzie maakt. De fases met sancties treden in werking. Heeft dit gesprek geen resultaat, dan worden de **ouders ingeschakeld en beide partijen op de hoogte gebracht** van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

*Het oudergesprek wordt in een verslag vastgelegd in Eduscope. De directeur wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders.

* Ouders worden hierna van elk pestvoorval (telefonisch of via mail) op de hoogte gebracht.

9. CONSEQUENTIES IN 5 FASES

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten.

In dat geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs deze weg bij het probleem in de klas terecht te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het melden) en stap 1 t/m 4 leveren geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in en er volgen maatregelen. De sancties zijn opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

STAP 5 CONSEQUENTIES IN 5 FASES

FASE 1

- ❖ Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- ❖ Een of meerdere pauzes binnen blijven, speelplaats schoonmaken enz.
- ❖ Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- ❖ Door het gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- ❖ Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komt aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

FASE 2

- ❖ Mocht het een en ander niet leiden tot gedragsverbetering dan volgt een gesprek met kind, ouders, leerkracht en een lid van het management/ directie.
- ❖ Er worden duidelijke verbeteringsafspraken gemaakt en vastgelegd in een plan van aanpak.
- ❖ De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.
*Afspraken over monitoren, evalueren en sancties worden door de leerkracht vastgelegd in Eduscope.

FASE 3

- ❖ Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het Ondersteuningsloket, de Jeugdgezondheidszorg, Schoolbegeleidingsdienst BCO, de schoolarts van de GGD.

FASE 4

- ❖ Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school, met eigen werk. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

FASE 5

- ❖ Indien het pestgedrag niet verbetert en/of ouders van het kind onvoldoende meewerken om het probleem aan te pakken, kan de directeur in extreme gevallen een leerling schorsen of verwijderen. Dit gebeurt volgens de procedure uit het Protocol van Stichting LIJN 83 (zie bijlage).

10. BEGELEIDING

Hulp aan het gepeste kind (het slachtoffer),

- Kinderen die voortdurend gepest worden, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en hebben er last van. Een enkele kind gaat zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn aangeleerd in de zin van reacties op uitstoting.
- Dit gedrag kan afgeleerd worden en nieuw gedrag aangeleerd worden. Indien nodig verwijzen we naar mogelijkheden zoals: sociale vaardigheidstraining, faalangstraining, zelfverdedigingsport, kanjertraining of anders.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING

☺	Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
☺	Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
☺	Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
☺	Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
☺	Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
☺	Nagaan welke oplossing het kind zelf wil inzetten.
☺	Sterke kanten van de leerling benadrukken.
☺	Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
☺	Praten met de ouders van de gepeste leerling en met de ouders van de pester(s).
☺	Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Hulp aan de pester

- Er wordt met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn met het benoemen van consequenties voor het slachtoffer. Hierbij gebruiken we het Gedragsformulier, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.
- Het advies is om de pester even de gelegenheid te geven om zijn gedrag te beteren alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

BEGELEIDING VAN DE PESTER

☺	Praten; zoeken naar de redenen van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
☺	Laten inzien wat het effect van zijn of haar gedrag is voor de gepeste.
☺	Excuses aan laten bieden.
☺	In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
☺	Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest - belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
☺	Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen of de 'stop-eerst-nadenken-houding' aanleren.

☺	Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? (*zie oorzaken).
☺	Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
☺	Inschakelen van hulp: sociale vaardigheidstraining, ondersteuningsloket, GGD, Jeugdgezondheidszorg, huisarts.

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ❖ Een problematische thuissituatie
- ❖ Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- ❖ Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- ❖ Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- ❖ Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Hulp aan de zwijgende middengroep

Je hebt een groep nodig om te pesten. Pesten is een probleem van de groep. Je hebt vervolgens ook de groep nodig om het op te lossen.

Uitgangspunten:

- De vervelende gebeurtenissen moeten stoppen.
- We veroordelen niet, niemand krijgt de schuld.
- We kijken vooruit: Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het weer fijn wordt in de klas?

BEGELEIDING VAN DE ZWIJGENDE MIDDENGROEP

☺	Pesten aan de orde stellen in de klas door aandacht voor dit protocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruik maken van verschillende werkvormen.
☺	Als de leerkracht met de klas spreekt over pestgedrag, is het raadzaam geen peestsituatie van de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daarboven uit te tillen. Gebeurt dit niet dan bestaat het risico dat de groep het probleem ontkent, bagatelliseert, het slachtoffer de schuld geeft en voor zijn klikken bestraft, of zegt dat het maar een grapje is.
☺	Via rollenspel het gedrag of de buitensluiting laten ervaren.

11. ADVIEZEN EN HULP AAN DE OUDERS

Het is niet eenvoudig om erachter te komen welke rol uw kind speelt als het om pesten gaat. Is hij slachtoffer, pester of zit hij in de zwijgende middengroep die toekijkt of meedoet. Probeer uw kind van dichtbij te volgen, zo kan er in een vroeg stadium een signaal bemerkt worden en daar naar gehandeld worden om erger te voorkomen.

U kunt te weten komen of uw kind met pesten te maken heeft door:

- Gewoon aan uw kind te vragen of er in de omgeving wordt gepest.
- Samen te kijken naar TV programma's over pesten.
- Boeken op tafel te leggen die over pesten gaan.
- Het vertellen van een verhaal over een ander kind dat wordt gepest.

Als u goed naar uw kind luistert, kunt u samen met uw kind een oplossing bedenken.

ADVIEZEN VOOR OUDERS VAN GEPESTE LEERLINGEN

- a. Houd de communicatie open met uw kind. Informeer regelmatig hoe het gaat?
- b. Het belangrijkste is dat het pesten ophoudt. Bespreek dat ook met uw kind
- c. Maak duidelijk dat het niet aan uw kind ligt. Ieder kind is anders en uw kind is goed zoals hij is.
- d. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- e. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken (beheers uw emoties, uw kind is niet gebaat bij een extra conflict).
- f. De leerling die het pestgedrag vertoont aanspreken. Dit zal niet altijd helpen, omdat het ook een signaal afgeeft dat uw kind zijn eigen boontjes niet kan doppen.
- g. Door positieve stimulering en schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- h. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of een andere activiteit als uitlaatklep.
- i. Helpen en stimuleren om nieuwe vrienden te maken
- j. Uw kind helpen om medestanders te vinden die het pesten terug kunnen dringen.
- k. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- l. Zoek eventueel zelf steun, het kan emotioneel zwaar zijn als je kind gepest wordt.

ADVIEZEN VOOR OUDERS VAN PESTERS

- a. Neem het probleem van uw kind serieus.
- b. Besteed extra aandacht aan uw kind en luister goed als het gaat over het pestgedrag.
- c. Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans pester te worden.
- d. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- e. Straf kan leiden tot agressie naar het slachtoffer toe.
- f. Pesten is onaanvaardbaar. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- g. Bied hulp om het gedrag te veranderen. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h. Bespreek hoe hij het goed zou kunnen maken met de gepeste.
- i. Breng school op de hoogte.
- j. Neem contact op met anderen: ouders, leerkrachten, sporttrainers, om samen iets tegen pesten te doen.

- k. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- l. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport als uitlaatklep.
- m. Zoek zo nodig zelf steun als ouder, het helpt om erover te praten.

ADVIEZEN AAN ALLE ANDERE OUDERS

- a. Neem het pestprobleem en de ouders van het gepeste kind serieus.
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c. Bespreek met uw kind zijn rol bij het pesten.
- d. Zoek samen naar mogelijkheden om iets tegen het pesten te doen.
- e. Geef zelf het goede voorbeeld.
- f. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- g. Leer uw kind voor zichzelf op te komen

BS DE HEGGERANK BELEID BIJ CYBERPESTEN

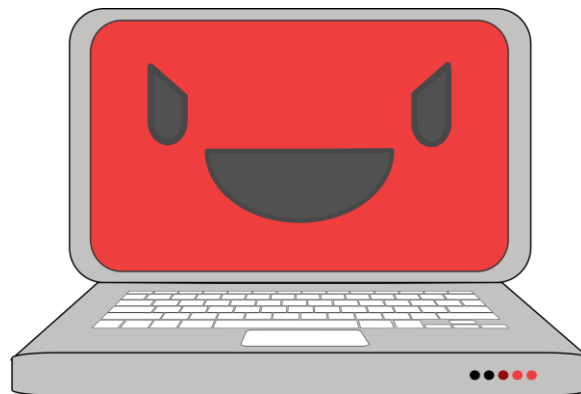
12. CYBERPESTEN

WAT IS CYBERPESTEN OFTEWEL DIGITAAL PESTEN?

Cyberpesten is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten in het dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven, door de grote reikwijdte van het internet en er kinderen op steeds jongere leeftijd mee in aanraking komen.

Ook als cyberpesten buiten de school gebeurt heeft de school er veel last van en het heeft invloed op het lesgeven. Het ruziën en pesten gaat door, schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat.

Verschillende vormen van cyberpesten zijn strafbaar. Kinderen realiseren zich dat vaak niet. Als hierdoor lichamelijk letsel of materiele schade is toegebracht kan de politie worden ingeschakeld.

13. VORMEN VAN CYBERPESTEN

HOE KAN ER WORDEN GEPEST OP INTERNET?

- Pest-mails versturen (schelden, roddelen, beledigen, beschuldigen, bedreigingen).
- Foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen.
- Privé gegevens op een site plaatsen.
- Haatprofielen aanmaken.
- Virussen versturen.
- Anonieme berichten digitaal versturen.
- Ongewenst contact met vreemden.
- Stalken: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haat-mail of het dreigen met geweld in chatrooms.
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno en geweld.
- Webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden.
- Hacken: wachtwoorden en credits stelen en misbruiken of instellingen aanpassen.

14. SCHOOLAANPAK BIJ CYBERPESTEN

PREVENTIEF

We maken de kinderen bewust van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten door:

- Het geven van lessen mediawijsheid.
- De inzet van het internetprotocol.

STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN CYBERPESTEN

Als de school een melding krijgt van cyberpesten kunnen (afhankelijk van de vorm) de volgende maatregelen worden genomen

1. De school gaat in gesprek met de getroffen leerling.
2. De school neemt contact op met de ouders van de gepeste leerling.
3. De school probeert de dader op te sporen door in de klas te praten over wat er gebeurd is. Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.
4. De school verzoekt de pester foto's te verwijderen
5. De school geeft de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen. De school verwijst de ouders zo nodig voor vragen naar:
  - de onderwijstelefoon: 0800-5010
  - de onderwijsinspectie: 0900-11131113
6. De school adviseert de ouders aangifte te doen bij de politie. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en kunnen de ouders aangifte doen bij de politie. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl-telefoon: 0900-0101)

15. OMGAAN MET CYBERPESTEN

HOE KUN JE HET BESTE OMGAAN MET CYBERPESTEN?

Als het niet mogelijk is de dader te achterhalen probeer dan het effect te minimaliseren. Dit kan het beste door het slachtoffer te wijzen op het volgende:

- Reageer niet op pest-mails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar anderen.
- Vat het niet persoonlijk op als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms-jes of apps op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen waarin het pestgedrag voorkomt. Maak een print of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar de leerkracht op school, deze zal je verder helpen om het pesten te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenslaf.nl

16. TIPS VOOR LEERLINGEN BIJ CYBERPESTEN

WAT KUN JE DOEN OM CYBERPESTEN EN MISBRUIK TE VOORKOMEN?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart Hotmail- of Gmailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst.
- Bel niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten/ mailen kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

17. LINKS OVER PESTEN EN CYBERPESTEN

PESTEN (algemeen)

- www.pestweb.nl
Website van het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum (APS) met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.
- www.pestten.net
Voor en door slachtoffers
- www.dekinderconsument.nl

CYBERPESTEN - VEILIG INTERNETGEBRUIK – VEILIGE SCHOOL

- www.stopdigitaalpesten.nl
campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame)
- www.digibewust.nl
Een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.
- www.ppsi.nl
PPSI is het expertisecentrum van het APS op het gebied van het voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Je kunt er ook terecht voor informatie over pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.
- www.schoolveiligheid.nl
Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid.
- www.veilig.kennisnet.nl
Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT-coördinatoren.
- www.iksurfveilig.nl
- www.internetsoa.nl
- www.weetwatietypt.nl

Leerkrachten en ouders van de Medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol bij pesten en cyberpesten.

BIJLAGE

PROTOCOL STICHTING LIJN 83 onderdeel "SCHORSEN EN VERWIJDEREN"

Bij uiterste noodzaak wordt gebruik gemaakt van het Stichtingsprotocol met de mogelijkheden voor time-out, schorsen en verwijderen.

REDEN TOT WEIGERING

- Als ernstige verstoring van rust en orde dreigt.
- Bij ontoelaatbaar gedrag (regelmatig niet willen luisteren, weigeren deel te nemen aan activiteiten, een grote mond hebben of brutaal zijn, beledigen, vloeken schelden, bedreigen, agressief gedrag, vechten, slaan en schoppen, het vertonen van pestgedrag, vandalisme, vernielen, diefstal, regelmatig te laat op school komen).

TIME-OUT, SCHORSING EN VERWIJDERING

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht en/of als gevolg van bedoeld gedrag sprake is van een (dreigende) onwerkbaar situatie in de groep en/of de school. Er worden 3 vormen van maatregelen genomen:

1. time-out
2. schorsing
3. verwijdering

TIME-OUT

Een ernstig incident c.q. ongewenst gedrag leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd. Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten, worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident c.q. ongewenst gedrag en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht.
(Het aspect veiligheid prevaleert. De time-out dient derhalve niet afhankelijk gesteld te worden van het contact met ouders. De vraag blijft dan staan wat er moet gebeuren als de ouders niet te bereiken zijn. Eventueel is het verwijderen uit de klas en opvang elders nog een oplossing. Ook kan geprobeerd worden telefonisch met betrokkenen te contacten).
- De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met een maximum van 5 schooldagen. De school neemt vooraf of –indien dat niet mogelijk is- zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel contact op met ouders/verzorgers.
- De ouders/verzorgers worden zo spoedig mogelijk op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en/of coördinator leerlingenzorg en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van het incident c.q. ongewenst gedrag en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.

- De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan het College van Bestuur. Ook de Onderwijsinspectie wordt schriftelijk op de hoogte gebracht. Tevens wordt de afdeling leerplicht van de gemeente geïnformeerd.

SCHORSING

Bij een volgend, ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident c.q. ongewenst gedrag zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. Het bevoegd gezag kan dit besluit nemen. Een leerling mag met opgave van redenen ten hoogste een week geschorst worden. De schorsing moet schriftelijk aan de ouders bekend gemaakt worden. Duurt de schorsing langer dan 1 dag dan moet het bevoegd gezag de onderwijsinspectie schriftelijk en met opgave van redenen in kennis stellen. Ook de afdeling leerplicht van de betreffende gemeente moet in kennis gesteld worden (via formulier van het Internet Schooldossier). Openbare scholen moeten een bezwaarclausule in hun beleid opnemen. Gronden voor schorsing zijn:

- Ernstige verstoring van het onderwijsproces (orde, voortgang les).
- Veiligheid van leerlingen en/of leerkracht in gevaar (grensoverschrijdend gedrag leerling).
- Wangedrag ouder (grensoverschrijdend gedrag, eventueel in combinatie met aangifte door school).

Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden (eventueel beschikbaar stellen van thuisonderwijs materiaal).

De betrokken ouders worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt. Ouders tekenen dit verslag voor gezien en het wordt in het dossier van het kind opgeslagen. Ter kennisgeving wordt dit verslag verstuurd naar het CvB, afdeling leerplicht van de gemeente en onderwijsinspectie.

VERWIJDERING

Het bevoegd gezag mag een leerling op 3 gronden verwijderen:

1. De school kan niet aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling voldoen.
2. Er is sprake van ernstig wangedrag van de leerling of de ouders.
3. Het gedrag van de leerling of ouders is in strijd met de grondslag van de school (alleen voor het bijzonder onderwijs).

Procedure:

1. Meningsvorming met directie, leerkracht, team IB-er en inspectie.
2. Oudergesprek over voornemen tot verwijdering (schriftelijke uitnodiging).
3. Schriftelijk informeren van de ouders met onderbouwing.
4. Een andere school moet bereid zijn deze leerling toe te laten. Het bevoegd gezag heeft een resultaatsverplichting, d.w.z. dat zij op zoek moeten gaan naar een andere school. Kan het bevoegd gezag geen andere school vinden dan kan het definitieve verwijderingsbesluit niet genomen worden.

Het bevoegd gezag is verplicht ouders erop te wijzen dat zij bezwaar kunnen maken tegen de beslissing om een kind te verwijderen. De procedure moet aan hen uitgereikt worden.